طلیعه

ستارخان و تردفد فراکسیون مناطق ترک‌نشین

نورالدین غروی
استاندار پیشین آذربایجان شرقی

«راستی هم این ایستادگی مردانه ستارخان یک کار بزرگی می‌باشد. در تاریخ مشروطه ایران هیچ کاری به این بزرگی و اجرداری نیست. این مرد عامی از یک سو دلیری و کاردانی خود را نشان داد و از یک سو مشروطه را به ایران بازگردانید.

مشروطه از همه شهرهای ایران برخاسته تنها در تبریز باز می‌ماند. از تبریز هم برخاسته تنها در کوی کوچک امیرخیز بازیمین ایستادگی را می‌نمود. در سایه دلیری و کاردانی ستارخان سار دیگر به همه کوی‌های تبریز بازگشته، سوی همه شهرهای ایران باز گردید.

آن لکه سیاهی که در نتیجه زبونی و کاردانی نمایندگان پارلمان و شکست آزادیخواهان تهران به دامن ایران مشسته بود، این مرد با جانبازی‌های خود آن را پاک گردانید.

ستارخان نه‌تنها مشروطه را به ایران باز گردانید، صدها کسان را از کشته‌شدن و از گزند آسیب رهانی». (احمد کسروی/ تاریخ مشروطیت) صدوهمین سال درگذشت ستارخان، قهرمان ملی را که با هجتش‌اش فرازی بلند در خط جنده‌راهای مشروطه ایران‌پرداری و ایران‌نگهبانی از مادها تا آتوریات تا بابک به جای گذاشت، گرامی می‌داریم.

آذربایجان و آذربایجانیان از همان آغازین روزهای پایه‌گذاری ایران، پیوسته و بی‌هیچ درنگی از تمامیت ایران در برابر هر تردفد اهریمنی با هنگفت‌ترین نها نگهبانی کرده‌اند و ستارخان ستاره‌ای درخشان از این ایستادگی در آسمان ایران دیرینه‌یاست. افسوس بسیار که از سرزمین ستارخان نغمه‌های نازیبا به گوش می‌رسد. پس از این همه ازخودگذشتگی‌ها که قوم‌های گوناگون ایرانی کرده‌اند و با کرافت‌ترین بها از ملیت ایران یک پش ترمه مسلح ساخته‌اند. کسانی چند بر آن شده‌اند که به قبیله‌گری برگردند و ایران را نه بتن آرمه سلح که یک موزاییک از قطعه‌های کیفی که هرکز با هم جفین نشده‌اند و با کوچک‌ترین ضربه از هم جدا می‌شوند. نشان بدهند. ولی این کار برای آن نیست که ایران خواب‌اسا شده‌اند یا می‌خواهد بر برابر فراکسیون‌های دیگر مانند معلمان، فرهنگیان و... فراکسیونی بسازند که از مناطق فراکسیون نمایندگان آذربایجانی برساخته از نمایندگان آذربایجان شرقی، غربی و اردبیل وجود داشته و منشا کارهای خوب زیادی هم در دوره‌های پیشین بوده است. چگونه است که ناگهان کسانی، به یاد ریشه نژادی خود افتاده‌اند و فراکسیون ترکان مجلس را ساخته‌اند. این یک زنگ خطر است که بی‌کمان در همین‌جا نباید بصدا بیستاد و به جای باریک و خطرناکی خواهد رفت. شاید تنی چند از این کسان ندانند که بازیچه طرح‌های بسیار کارشده دقیقا از همان آغاز انقلاب قرار گرفته‌اند. من به چند سند درایی‌باره اشاره می‌کنم:

«مورد ایران بسیار سخت است. جیزهائی داخلی هست که باید به آنها توجه شود. دموکراتیک یکی از آنهاست. فارس‌ها، Persians، در کشور خودشان تقریبا در اقلیت هستند. بنابوده‌درصدخودرده‌ای. در تبریز (جمعیت) آذری‌ها از جمعیت جمهوری آذربایجان بیشتر است. که این مسئله در طول زمان اثر تغییر در مسائل دارد».

این گفته ریچارد آرمیتاژ معاون کاپلن پسالول وزیر خارجه جورج دبلیو بوش است که در سپتامبر ۲۰۰۲ در نشریه بریتینی ویک آمده است.

رالول مارک گرشت Reuel Marc Gerecht افسر سابق سازمان سیا و متخصص خاورمیانه و از شارکدان برنارد لوئیز و از همکاران پیشین مایکل لدین که در مؤسسه امریکن اینتریرایز سال‌هاست برای اجرای پروژه برنارد لوئیز در جندیارکردن ایران کار می‌کند، همو که در مصاحبه‌اش با کانال بی‌بی‌اس می‌گوید تورویسم در دی‌ای‌ای ایرانیان است. کتابی دارد به نام دنیای بی‌خدا در ایران Know Thine Enemy که آن را مشورا درباره ژئوپلیتیک آذربایجان ایران بحث کرده است و به‌پروشنی توضیح می‌دهد که چگونه با یک مختصصان امنیتی- اطلاعاتی به کارکردن روی مقامات بالای آذربایجانی و نیز کردها می‌توان ایران را از بین برد و چندتکه‌کردن (dismantlement) این کشور دشمن را اجرا کرد.

او اضافه می‌کند بی‌نه‌تاکردن حاکمیت ایران و از راه بهره‌بردن پیروزی احتمالی همپالی کلینتون کاپلی داشتند. رنگ‌وبوی کپلیت دیگری به خود گرفت و ایران هم مانند خیلی از کشورهای دیگر جهان خالی از این واکنش‌ها نبود.

درحالی‌که از بیش از پیروزی ترامپ اغلب صاحب‌نظران معتقد بودند حضور یک دموکرات شرایط را برای ایران بهتر خواهد کرد، با پیروزی وی از شرک و دودلی شده بودند و اماواگر می‌کردند. برخی از تبعدیاتش دل‌نگران بودند و برخی می‌گفتند فقط یک شوی سیاسی بود. حتی گزارش‌های سیاسی هم برای قضاوت و پیش‌بینی آینده امریکا بعد از ترامپ کفایت نمی‌کرد که در این میانه برخی معتقد بودند همه‌چیز به روال گذشته خواهد بود و برخی منتظر رشته‌شدن بنبه‌ها. حالا که مجلس امریکا به تمدید تحریم‌های ۱۰ساله ایران رای داده‌اند و سه کرینه تندرو هم در سه مسئولیت مهم مشاور امنیت ملی، رئیس سیا و وزارت دفاع منصوب شده‌اند، امروز مواضع ابتدایی ایران به‌ویژه دو جریان سیاسی اصلح‌طلب و اصولگرا در قبال این رویداد، قابل‌ارزیابی از لطف نیست.

اصلح‌طلبان و معتدلان

اما اولین واکنش‌های بعد از انتخاب از سوی معتدلان و اصلح‌طلبان کلید خورد: درست بعد از اعلام موفقیت ترامپ از شبکه‌های تلویزیونی خارجی.

و این‌چنین بود که قبل از هرکسی حمید ابوطالبی، مشاور سیاسی دفتر رئیس‌جمهور- در واکنش توییتری به انتخاب نامزد جمهوری‌خواهان، نوشت: «تصویری که ترامپ در سخنرانی اعلام پیروزی به عنوان رئیس‌جمهور از خود نشان می‌داد، با تصویر او در دوران انتخابات متفاوت بود؛ این نکته‌ای دقیقا درخور توجه به روابط بود».

این سخن آقای ابوطالبی شاید دربرابر این موضوع بود که به نظر نگران‌کننده‌ترین نکته درباره ریاست‌جمهوری ترامپ، سخنان وی درباره لغو برجام بود وقتی که بارها در کمپه‌هایش تاکید کرده بود: «به این قرارداد تعهد چندانی ندارم». به‌این‌ترتیب کوبی مدیرکل اداره امنیتی آقای معاون این بود که نباید از انتخاب ترامپ هراسناک شد. او فقط شعار داده بود و به گونه‌ای دیگر عمل می‌کند.

نوزدهمین روز از آبان امسال نه‌فقط روز مهمی برای مردم آمریکا بود که برای همه جهان اهمیت خاص و ویژه‌ای داشت چه انتخابات ریاست‌جمهوری نکته دیا اگر تاثیر برزنگی بر شرایط آنها نداشته باشی. بی‌شک تاثیر آنها خود را بر سرنوشت و شرایط زندگی آنها خواهد گذاشت.

بربیراه هم نبود وقتی خبرها از موفقیت دونالد جان ترامپ، شومن برنامه‌های تلویزیونی و سرمایه‌دار برج‌ساز، حکایت کرد. جهان به بهت عظیمی فرو رفت و انگار نمایندی نداشت آن را باور کند. این‌گونه بود که دیوانه آمریکایی با اختلاف ۲۷ رای الکترال و در حالی که هیلاری کلینتون، کاندیدای حزب دموکرات، نزدیک به ۲.۵ میلیون رای بیشتر از ترامپ داشت به کاخ سفید راه پیدا کرد تا جهان در روزهای پایانی ۲۰۱۶ به شوک فرو رود.

به‌این‌ترتیب واکنش‌ها به ریاست‌جمهوری آمریکا به گونه‌ای بیش از این در حد حدس و گمان بود و البته بیشتر به یک پیروزی احتمالی هیلاری کلینتون کاپلی داشت. رنگ‌وبوی دیگری به خود گرفت و ایران هم مانند خیلی از کشورهای دیگر جهان خالی از این واکنش‌ها نبود.

درحالی‌که از بیش از پیروزی ترامپ اغلب صاحب‌نظران معتقد بودند حضور یک دموکرات شرایط را برای ایران بهتر خواهد کرد، با پیروزی وی از شرک و دودلی شده بودند و اماواگر می‌کردند. برخی از تبعدیاتش دل‌نگران بودند و برخی می‌گفتند فقط یک شوی سیاسی بود. حتی گزارش‌های سیاسی هم برای قضاوت و پیش‌بینی آینده امریکا بعد از ترامپ کفایت نمی‌کرد که در این میانه برخی معتقد بودند همه‌چیز به روال گذشته خواهد بود و برخی منتظر رشته‌شدن بنبه‌ها. حالا که مجلس امریکا به تمدید تحریم‌های ۱۰ساله ایران رای داده‌اند و سه کرینه تندرو هم در سه مسئولیت مهم مشاور امنیت ملی، رئیس سیا و وزارت دفاع منصوب شده‌اند، امروز مواضع ابتدایی ایران به‌ویژه دو جریان سیاسی اصلح‌طلب و اصولگرا در قبال این رویداد، قابل‌ارزیابی از لطف نیست.

اصلح‌طلبان و معتدلان

اما اولین واکنش‌های بعد از انتخاب از سوی معتدلان و اصلح‌طلبان کلید خورد: درست بعد از اعلام موفقیت ترامپ از شبکه‌های تلویزیونی خارجی.

و این‌چنین بود که قبل از هرکسی حمید ابوطالبی، مشاور سیاسی دفتر رئیس‌جمهور- در واکنش توییتری به انتخاب نامزد جمهوری‌خواهان، نوشت: «تصویری که ترامپ در سخنرانی اعلام پیروزی به عنوان رئیس‌جمهور از خود نشان می‌داد، با تصویر او در دوران انتخابات متفاوت بود؛ این نکته‌ای دقیقا درخور توجه به روابط بود».

این سخن آقای ابوطالبی شاید دربرابر این موضوع بود که به نظر نگران‌کننده‌ترین نکته درباره ریاست‌جمهوری ترامپ، سخنان وی درباره لغو برجام بود وقتی که بارها در کمپه‌هایش تاکید کرده بود: «به این قرارداد تعهد چندانی ندارم». به‌این‌ترتیب کوبی مدیرکل اداره امنیتی آقای معاون این بود که نباید از انتخاب ترامپ هراسناک شد. او فقط شعار داده بود و به گونه‌ای دیگر عمل می‌کند.

ادامه در صفحه ۱۱

سیاست

نماینده پیشین ایران در مقر اروپایی سازمان ملل در گفت‌وگو با «شرق»:

بیش از دوران جورج بوش، با جمهوری‌خواهان درگیر خواهیم شد

عکس: رضا غرزی

حامد طیبی

رفتار جمهوری‌خواهان آمریکا و پیش‌افتادن آنها برای اعمال فشار دوباره بر ایران آن هم در شرایطی که هنوز اوباما دو ماه دیگر در کاخ سفید حضور خواهد داشت، منافر از نتیجه انتخابات اخیر این کشور ارزیابی می‌شود که نوعی یکدستی در قوا را به این حزب عربده کرده است. حال مجلسین آمریکا پیش از دونالد ترامپ، در حال محکم‌زدن گزینه‌های خود در قبال ایران هستند. رئیس‌جمهور منتخب نیز اگر چه تا لحظه تنظیم این گفت‌وگو، برای صندلی خارجی‌وزارت خارجه تدبیری نیندیشیده است، اما حداقل سه سمت کلیدی مشاور امنیت ملی، رئیس سیا و وزارت دفاع را به سه گزینه جنجالی مشهور به تضاد با ایران هدیه داده است. «شرق» در ادامه گفت‌وگوهای چند هفته اخیر در قبال موضوع مهم سیاست خارجی ایران در دوران جمهوری‌خواهان، این بار به سراغ «علی خرم» رفته است. رئیس پیشین نمایندگی ایران در مقر اروپایی سازمان ملل در ژنو، از جمله دیپلمات‌های باسابقه‌ای است که سمت‌های متعدد دیگری را در وزارت خارجه تجربه کرده است. این استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه در این گفت‌وگو به برخی جریانات داخلی توصیه کرد، به جای خوشحالی از پارشدن برجام از دوسو ترامپ، به فکر منافع ملی ایران و مقابله با رویکردهای احتمالی آمریکا در دوران پیش‌رو باشند.

■ دونالد ترامپ با وجود چند انتخاب در سمت‌های مرتبط با سیاست خارجی که از قضا جملی از چهره‌های تند ضدایران محسوب می‌شوند. اظهارنظر مستقیمی درباره رابطه با ایران نداشته است. به نظر شما این مسئله را باید به فال نیک گرفت یا نگران آینده بود؟

هرگونه عدم شفافیت و تردید در گفتار ترامپ ناشی از بی‌اطلاعی وی از مسائل خارجی و کم‌عمق‌بودن اندیشه وی نسبت به مسائل داخلی است. این سکوت ناشی از عقل و درایت نیست. وی که هرگز با هم جفین نشده‌اند و با کوچک‌ترین ضربه از هم جدا می‌شوند. نشان بدهند. ولی این کار برای آن نیست که ایران خواب‌اسا شده‌اند یا می‌خواهد بر برابر فراکسیون‌های دیگر مانند معلمان، فرهنگیان و... فراکسیونی بسازند که از مناطق فراکسیون نمایندگان آذربایجانی برساخته از نمایندگان آذربایجان شرقی، غربی و اردبیل وجود داشته و منشا کارهای خوب زیادی هم در دوره‌های پیشین بوده است. چگونه است که ناگهان کسانی، به یاد ریشه نژادی خود افتاده‌اند و فراکسیون ترکان مجلس را ساخته‌اند. این یک زنگ خطر است که بی‌کمان در همین‌جا نباید بصدا بیستاد و به جای باریک و خطرناکی خواهد رفت. شاید تنی چند از این کسان ندانند که بازیچه طرح‌های بسیار کارشده دقیقا از همان آغاز انقلاب قرار گرفته‌اند. من به چند سند درایی‌باره اشاره می‌کنم:

«مورد ایران بسیار سخت است. جیزهائی داخلی هست که باید به آنها توجه شود. دموکراتیک یکی از آنهاست. فارس‌ها، Persians، در کشور خودشان تقریبا در اقلیت هستند. بنابوده‌درصدخودرده‌ای. در تبریز (جمعیت) آذری‌ها از جمعیت جمهوری آذربایجان بیشتر است. که این مسئله در طول زمان اثر تغییر در مسائل دارد».

این گفته ریچارد آرمیتاژ معاون کاپلن پسالول وزیر خارجه جورج دبلیو بوش است که در سپتامبر ۲۰۰۲ در نشریه بریتینی ویک آمده است.

رالول مارک گرشت Reuel Marc Gerecht افسر سابق سازمان سیا و متخصص خاورمیانه و از شارکدان برنارد لوئیز و از همکاران پیشین مایکل لدین که در مؤسسه امریکن اینتریرایز سال‌هاست برای اجرای پروژه برنارد لوئیز در جندیارکردن ایران کار می‌کند، همو که در مصاحبه‌اش با کانال بی‌بی‌اس می‌گوید تورویسم در دی‌ای‌ای ایرانیان است. کتابی دارد به نام دنیای بی‌خدا در ایران Know Thine Enemy که آن را مشورا درباره ژئوپلیتیک آذربایجان ایران بحث کرده است و به‌پروشنی توضیح می‌دهد که چگونه با یک مختصصان امنیتی- اطلاعاتی به کارکردن روی مقامات بالای آذربایجانی و نیز کردها می‌توان ایران را از بین برد و چندتکه‌کردن (dismantlement) این کشور دشمن را اجرا کرد.

او اضافه می‌کند بی‌نه‌تاکردن حاکمیت ایران و از راه بهره‌بردن پیروزی احتمالی همپالی کلینتون کاپلی داشتند. رنگ‌وبوی کپلیت دیگری به خود گرفت و ایران هم مانند خیلی از کشورهای دیگر جهان خالی از این واکنش‌ها نبود.

درحالی‌که از بیش از پیروزی ترامپ اغلب صاحب‌نظران معتقد بودند حضور یک دموکرات شرایط را برای ایران بهتر خواهد کرد، با پیروزی وی از شرک و دودلی شده بودند و اماواگر می‌کردند. برخی از تبعدیاتش دل‌نگران بودند و برخی می‌گفتند فقط یک شوی سیاسی بود. حتی گزارش‌های سیاسی هم برای قضاوت و پیش‌بینی آینده امریکا بعد از ترامپ کفایت نمی‌کرد که در این میانه برخی معتقد بودند همه‌چیز به روال گذشته خواهد بود و برخی منتظر رشته‌شدن بنبه‌ها. حالا که مجلس امریکا به تمدید تحریم‌های ۱۰ساله ایران رای داده‌اند و سه کرینه تندرو هم در سه مسئولیت مهم مشاور امنیت ملی، رئیس سیا و وزارت دفاع منصوب شده‌اند، امروز مواضع ابتدایی ایران به‌ویژه دو جریان سیاسی اصلح‌طلب و اصولگرا در قبال این رویداد، قابل‌ارزیابی از لطف نیست.

اصلح‌طلبان و معتدلان

اما اولین واکنش‌های بعد از انتخاب از سوی معتدلان و اصلح‌طلبان کلید خورد: درست بعد از اعلام موفقیت ترامپ از شبکه‌های تلویزیونی خارجی.

و این‌چنین بود که قبل از هرکسی حمید ابوطالبی، مشاور سیاسی دفتر رئیس‌جمهور- در واکنش توییتری به انتخاب نامزد جمهوری‌خواهان، نوشت: «تصویری که ترامپ در سخنرانی اعلام پیروزی به عنوان رئیس‌جمهور از خود نشان می‌داد، با تصویر او در دوران انتخابات متفاوت بود؛ این نکته‌ای دقیقا درخور توجه به روابط بود».

این سخن آقای ابوطالبی شاید دربرابر این موضوع بود که به نظر نگران‌کننده‌ترین نکته درباره ریاست‌جمهوری ترامپ، سخنان وی درباره لغو برجام بود وقتی که بارها در کمپه‌هایش تاکید کرده بود: «به این قرارداد تعهد چندانی ندارم». به‌این‌ترتیب کوبی مدیرکل اداره امنیتی آقای معاون این بود که نباید از انتخاب ترامپ هراسناک شد. او فقط شعار داده بود و به گونه‌ای دیگر عمل می‌کند.

به کل نادیده گرفت و اعلام کرد ناگهان متحول شده است؟

این مشکل تایخنگی در سیاست است. بقیه رؤسای‌جمهور چون عموما کارکرده و دارای سوابق سیاسی می‌باشند، گفتن حرف‌های شعاری حد و حدود دارد و تا اندازه‌ای می‌شود حرف‌های پرطمطراق زد که پل‌ها پشت سرشان خراب نشود. ولی ترامپ به تنها موضوعی که فکر نمی‌کرد این بود که از ۳۰ شعار اصلی که داده باید بتواند حداقل هشت تا ۱۰ مورد را پیاده کند. خلا فهمیده به‌زور از ۳۰ شعار می‌تواند به نه نمونه آن عمل کند و بقیه مایه تمسخر سیاست‌مداران و افراد کاردان و مجرب قرار گرفته است. از همین‌جا بود که همه افراد کاردان و مجرب در داخل آمریکا و خارج از آمریکا او را در دوران مبارزه انتخاباتی فردی بیوپولیست خواندند که قصد دارد با سواءاستفاده از سادگی و مشکلات مردم خود را به حکومت برساند ولی قادر نیست هیچ‌کدام از شعارهایش را به عمل در آورد. درست است ترامپ افراد فاقد شناسنامه سیاسی است که این برای کشوری بزرگ و تاثیرگذار بر امنیت بین‌الملل بسیار خطرناک است. ولی بدتر از این بود که خود

> آنها که در ایران از ترامپ در قبال کلینتون حمایت کردند یا به پیچیدگی‌های جهان سیاست و اهمیت امنیت بین‌الملل کاملا آشنا نبودند یا به طور حزبی از ترامپ حمایت کردند. زیرا فکر می‌کردند آمدن ترامپ می‌تواند امید آنها به پاردرکردن توافق هسته‌ای را عملی کند غافل از اینکه ترامپ فاقد تجربه و عقل کارشناسی می‌تواند برعهدی استراتژیک ایران اثر بگذارد

و طرفدارانش نمی‌خواستند قبول کنند او چقدر از مرحله پرت است و وارد به مردم آمریکا ضربات اساسی می‌زند.

■ با توجه به انتخابات رئیس‌جمهور منتخب برای بست مشاور امنیت ملی، رئیس سیا و وزیر دفاع و مطرح‌شدن گزینه‌هایی رسانه‌ای برای وزارت امور خارجه ایالات متحده که جملگی مواضع تندی در قبال ایران دارند. شعارهای ترامپ مبنی بر فاصله‌گرفتن از مسائل دیپلماتیک و توجه بیشتر به مسائل داخلی آمریکا، تحت‌الشعاع قرار نمی‌گیرد؟

حقیقت این است ترامپ هیچ استراتژی و حتی هیچ دیدگاهی برای مسائل داخلی و خارجی آمریکا ندارد که تعیین فردی برای وزارت امور خارجه با پست‌های دیگر بتواند نشانه تاکید وی بر رخنه‌ی استراتژی در نظرگرفته شده باشد. افرادی که او تعیین می‌کند عموما نتیجه اعمال نظر گروهی کوچک از جریان خودش است که سلیقه‌های خود را مطرح می‌کنند. ترامپ حتی تجربه انتخاب افراد سیاسی با امنیتی هم ندارد بنابراین مرتبا جشمش به دست همان گروه کوچک و شورشی و افراطی «تی‌پارتی» در حزب جمهوری‌خواه است که مثل عصاکش او را راه ببرند. این عمق خطر و فاجعه را می‌رساند. زیرا افکار افرادی تند مثل جان بولتون یا جولیانی یا نیوگینگریچ کاملا روشن است و حاصل آن جنگ و خشونت خواهد بود. بنابراین انتخاب بعضی افراد نباید ما را به اشتباه بیندازد که او با حساب و کتاب دارد مهره‌چینی می‌کند. افراد سابقه‌دار و مجرب و متعادل حزب جمهوری خواه هم از این بلیشو نگران و ناراحت هستند.

■ در هفته‌های گذشته اظهارات مختلفی درباره سود یا زیان احتمالی حضور ترامپ در قبال سفید برای ایران و ایرانیان شنیده شد. خود شما فکر می‌کنید این تاجر کمترسیاسی، بیش از یک جمهوری‌خواه نشانه شد یا نامزد دموکرات‌ها، برای ایران خطرناک است؟

خطر اصلی او در این است که رئیس‌جمهور منتخب ایالات متحده دارای اندیشه سیاسی نیست و به‌همین‌دلیل، پیش‌بینی‌پذیر نیست. قرار نیست وی براساس مدل کارشناسی عمل کند بنابراین هر لحظه ممکن است دست به کاری بزند که صد در صد علیه ایران یا برعکس، کاملا به نفع ایران باشد. رفتار یک جمهوری‌خواه مجرب با یک دموکرات به‌مراتب می‌تواند برای ایران قابل محاسبه‌تر باشد و ایران وی روسای او با دشمنی او حساب باز کند. آنها که در ایران از ترامپ در قبال کلینتون حمایت کردند یا به پیچیدگی‌های جهان سیاست و اهمیت امنیت بین‌الملل کاملا آشنا نبودند یا به طور حزبی از ترامپ حمایت کردند. زیرا فکر می‌کردند آمدن ترامپ می‌تواند امید آنها به پاردرکردن توافق هسته‌ای را عملی کند و کاری که خودشان نتوانستند به علت حمایت اکثریت مردم ایران از رئیس‌جمهور و تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای، عملی کنند حلا به دست ترامپ بیاید کند و کاه آن هم به گردن ترامپ بیفتد! غافل از اینکه ترامپ فاقد تجربه و عقل کارشناسی می‌تواند بر عهدی استراتژیک ایران اثر بگذارد و انرژی کشورمان را هدر دهد.

■ با توجه به آنچه اشاره کردید و اتفاقاتی که به تازگی درنگرده و سنا افتاده است، برخی از ضعف لابی‌گری یا عزیزت است همین هم علت آن بود که بعد از موفقیت ترامپ همچنان واکنش‌های کذشته را تکرار کردند و از آن نگرانی‌ای که در جبهه اصلح‌طلبان و معتدلان به چشم می‌خورد، خبری نبود اگرچه سعی کردند خیلی با احتیاط و در لفافه این احساس خود را بروز دهند.

تغییر در نیست

چنین بود که عبدالرضا داوری، از نزدیکان و مشاوران محمود احمدی‌نژاد، بلافاصله در کانال تلگرامی‌اش نوشت: «عنصر مصلحت در احکام، تابع زمان و مکان است. اگر مصلحت یک «حکم» با توجه به شرایط زمانی و مکانی جدید تغییر کرد، به دنبال آن، «حکم» نیز تغییر می‌کند. دور نیست که تغییر مصالح دوره «پسانهی» در عصر «ترامپیزم» آمریکا، احکام جدیدی را موجب شود».

این ناشناس بزرگ

این واکنش از سوی هواداران احمدی‌نژاد تنها بود که حمید بقایی هم که معمولا کمتر نظر یا مصاحبه‌ای از او منتشر می‌شود، ضمن مقایسه تلویحی ترامپ و احمدی‌نژاد، نوشت: «ترامپ، ناشناسی بزرگ است. او مصداق بارز ناشناسی شهرستان در جای جنین آرزوهایی، فضا را برای پیروزی روستا بر شهر، ترامپ در ساست داخلی به نخبگان ملی جمهوری اسلامی ایران فراهم کنند؛ آن‌هم به ترتیبی که ترامپ تتواند به موجودیت کشورمان با استفاده از کست‌ها صدمه بزند. در این صورت نه‌فقط جنین تهدیدی علیه ایران وجود نخواهد داشت، بلکه برعکس منافع کشورمان در منطقه و جهان به حداکثر رسیده و خطرات امنیتی تا سطح حداقل، کاهش می‌یابد. ممکن است ترامپ در بالاتاقی که خودش با بی‌عقلی به وجود آورده آنچنان کیر کند که نه در داخل و نه در خارج قادر نباشد منافع و امنیت ملی آمریکا را بیابد کند.

■ یعنی اعتقاد دارید ممکن است ترامپ تتواند دوران ریاست‌جمهوری را به اتمام برساند؟

احتمال آن دور از ذهن نیست و این باعث می‌شود اکثریت حزب جمهوری‌خواه را وادار کند آستین بالا زند و او را استیضاح و برکنار کنند. اما چنین احتمالاتی نباید سازنده اندیشه و عمل ما باشد. این بسیار رفتار خطایی است که به جای فکرکردن به منافع و امنیت ملی کشورمان، درصدد باشیم از او برای کنارزدن رقبای داخلی خودمان استفاده کنیم که قمار خطرناکی است.

■ با توجه به رفتاری که مجلس نمایندگان ایالات متحده درباره قانون تحریم‌های ۱۰ ساله ایران و البته فروش سلاح تعلق ندارد».

کوبی یقابی دوست داشت بوید ایس ترامپ همان احمدی‌نژاد ماست؛ با همان ویژگی‌های ناشناس و کم‌سابقه‌بودن در حوزه سیاست؛ او این یعنی باید منتظر شکفتنی‌های احمدی‌نژادانه باشید.

ترامپ دیوانه نیست

اما اسدالله بادامچیان، نایب‌رئیس شورای مرکزی مؤتلفه و اصولگرای کهنه‌کار هم شادی خود را در بدنه نشان داد و با بیان اینکه ترامپ بخشی از حرف‌های مردم آمریکا را بیان کرد، گفت: مردان خاکستری و پشت پرده آمریکا مایل بودند تنها دموکرات‌ها در انتخابات ریاست جمهوری بپیروز شوند.

به باور بادامچیان، خیزش پشت پرده آمریکا چون می‌دانستند «هیلاری کلینتون»- را که زنی‌آورد «دونالد ترامپ»- را وارد رقابت انتخابات می‌کند تا «کلینتون» بپرزوز شود و رای بیاورد.

بادامچیان با بیان اینکه «در آمریکا هر کسی سر کار بیاید خیلی در سیاست‌های آنها تغییری ایجاد نمی‌شود»، ادامه داد: آنچه باید با پیروزشدن «دونالد ترامپ» (نامزد حزب جمهوری‌خواه) از این به بعد دهها و درگیری‌های فراوانی درون حاکمیت آمریکا میان دولت و مجلس ایجاد خواهد شد.

مشکل خود آمریکایی‌هاست

پس از این واکنش‌های سریع کم‌کم خبرگزاری‌ها هم شروع کردند تا نظرات فعالان سیاسی را استماع کنند و این‌چنین بود که محمدرضا خاتمی در واکنش به انتخاب ترامپ به عنوان رئیس‌جمهوری آمریکا، گفت: نباید از نظر دور داشت که تحمل ترامپ نسبت به رهای‌جمهوری قبلی آمریکا کمتر است یعنی زود عصبانی می‌شود و ممکن است زود تصمیم‌های آنچنانی بگیرد. به‌همین‌دلیل، کشورهایی مثل ایران باید با این پدیده یا احتیاط برخورد کنند و بهانه‌ای به دست او ندهند که بتواند خودش را از افکار عمومی آمریکا و جهان محق نمایان کند و کارهای احمقانه‌ای انجام دهد.

اما وی تاکید کرد: درعین‌حال، برای کشوری مستقل مثل ایران تفاوتی ندارد کلینتون یا ترامپ بیاید چون ما باید با ادبیات و تدبیر مواجه کرد را پیگیری کنیم. بهتر است که همه فرصت‌ها و به‌ویژه فرصت جهانی برای نجات کشور از مشکلات استفاده کنیم. باید منتظر شد اگر ترامپ ایران را ترامپ قبل از انتخابات باشد و آن شعارهایی که داد و برنامه‌هایی را که اعلام کرد بخواهد عملی کند، یک وضعیت است. اما اگر به روال معمول که هرکسی پایش را در کاخ سفید و در هر کاخ ریاست‌جمهوری می‌گذارد براساس رویه‌روشدن با واقعیت‌ها و ارزیابی دقیق‌تر وضعیت امور برنامه‌هایش باشد، طور دیگر است. به گفته خانمی، درکل سیاست‌های آمریکا در جنس خارج‌ش خیلی تفاوت محسوسی نخواهد کرد چنان‌که در همه انتخابات ریاست‌جمهوری این کشور در طول دهه‌های گذشته دیده‌ایم هرکسی که آمده است با یک نوسان چند درصدی در سیاست خارجی روبه‌رو بوده است. برای مثال، اوباما اگرچه در انتخابات رویکرد خاصی به مسائل خاورمیانه و مسلمانان داشت ولی در عمل خیلی تفاوتی با سیاست‌های بوش نداشت.

این فعال سیاسی اصلح‌طلب افزود: در دوران ترامپ بیشترین مسئله، مسائل داخلی آمریکا خواهد بود و اگر واقعا این اتفاق بیفتد و به طور واقع‌بینانه مسائل سیاست خارجی‌شان را براساس منافع آمریکا تنظیم کنند یک فرصتی برای کشورهای مستقلی مثل ایران است که بتوانند از این فرصت استفاده لازم را بکنند.

اظهارنظر زود است

کمال خرازی، وزیر خارجه اصلاحات، هم اگرچه اظهارنظر زود است را زود دانسته بود، ولی گفت: معمولا شعارهای انتخاباتی رئیس‌جمهوری‌های آمریکا با حرف‌های آنها در کاخ سفید فرق دارد. بعضی افراد امیدوار هستند بعد از روی‌کارآمدن، مواضع ترامپ تلطیف شود ولی باید صبر کرد و دید چه همکاراتی را انتخاب می‌کند و استراتژی او چیست؟

اصولگرایان

اما داستان اصولگرایان متفاوت بود. از ابتدای رقابت‌های انتخاباتی مشخص بود جانب ترامپ برای آنها ریاست‌جمهوری را خواهد داشت؟ آیا بعد از موفقیت ترامپ تتواند به موجودیت کشورمان با استفاده از کست‌ها صدمه بزند. در این صورت نه‌فقط جنین تهدیدی علیه ایران وجود نخواهد داشت، بلکه برعکس منافع کشورمان در منطقه و جهان به حداکثر رسیده و خطرات امنیتی تا سطح حداقل، کاهش می‌یابد. ممکن است ترامپ در بالاتاقی که خودش با بی‌عقلی به وجود آورده آنچنان کیر کند که نه در داخل و نه در خارج قادر نباشد منافع و امنیت ملی آمریکا را بیابد کند.

■ یعنی اعتقاد دارید ممکن است ترامپ تتواند دوران ریاست‌جمهوری را به اتمام برساند؟

کوبی یقابی دوست داشت بوید ایس ترامپ همان احمدی‌نژاد ماست؛ با همان ویژگی‌های ناشناس و کم‌سابقه‌بودن در حوزه سیاست؛ او این یعنی باید منتظر شگفتنی‌های احمدی‌نژادانه باشید.

ترامپ فقط وعده داد

چنین بود که سعدالله زارعی، در یادداشتی روز کیهان درباره «آمریکا پس از ترامپ» نوشت: «بعید به نظر می‌رسد ترامپ بخواهد به آنچه در بخش‌های مختلف گفته است عمل کند و بعید به نظر می‌رسد حزب حاکم جنوب خودش به کیف اکثریت را در مجلس نمایندگان و مسنا دارد نیز اجازه بدهد ترامپ با عمل به وعده‌های انتخاباتی، دکوکوبی قابل‌ملاحظه‌ای را در سیستم آمریکا پدید آورد. شاید به همین دلیل دوباره کسی به ترامپ در اولین مواجهه با دولوراوان بیرون رفتن و در اولین عشوای مذاکرات جرائم از خواهد گذاشت، بلکه روی روابط آمریکا با اتحادیه اروپا به عنوان مهم‌ترین شریک تجاری خود تمرکز خواهد داشت. این فعال سیاسی اصولگرا افزود: خیلی چیزها به هم می‌خورد و شود تلخ بشود به برجام، شاید هم به نباشد خیلی چیزها به هم بخورد چون از این سامانی که داده ما خبری ندیدیم شاید در بی‌سامانی خبری حاصل شود.

فقط آمریکا شکست

درهمین حال حجت‌الاسلام حسین ابراهیمی، عضو جامعه روحانیت مبارز و نماینده سابق مجلس در کمیسیون سیاست خارجی و امنیت ملی، درباره خوشحالی برخی جریان‌های اصولگرا از این پیروزی نیز، گفت‌وگو کرد: اگر در ایران هم برخی خوشحالند برای این است که آن اقتدار و شکوهی که آمریکایی‌ها نشان می‌دادند واقعیت ندارد و آمریکا آن توان و ابرقدرتی که قبلا مدعی آن بود را از دست داده و خوشحالی آنها به این معناست.

به نفع ایران است

و علی مطهری هم اگرچه در بسیاری موارد نگاه اصولگرایان را برنمی‌تابد، درایی‌باره مانند آنها اندیشید و گفت ریاست‌جمهوری ترامپ به نفع ایران خواهد بود.

به گفته نایب‌رئیس مجلس، مواضع ترامپ در دوره تبلیغات انتخاباتی و ریاست‌جمهوری متفاوت خواهد بود. درمجموع با توجه به مواضعی که ایشان در دوره تبلیغات داشتند، فکر می‌کنم ریاست‌جمهوری ایشان برای ایران مفیدتر است تا اینکه خانم کلینتون انتخاب می‌شد. به‌دلیل اینکه دموکرات‌ها با برنامه‌ریزی دقیق‌تری حرکت می‌کنند و با بنبه سر می‌برند.

وی افزود: ترامپ اولا صداقت بیشتری دارد و مواضعش درباره سوریه مواضع خوبی بود. او همچنین نسبت به عربستان و خلق‌وخوی استکباری نظام سیاسی آمریکا دارد و از این جهت، جمع تفاوتی بین دموکرات و جمهوری‌خواه وجود ندارد. حتی هر دو نامزد در بروز دشمنی با ملت ایران و انقلاب اسلامی، گویا با هم نوعی رقابت هم در تبلیغات خود داشتند. اما در این میان یک عامل ترجیح وجود دارد و آن اینکه، از میان دو دشمن به استناد آیات قرآن، روایات، عقل و تجربه، آن دشمنی خطرناک‌تر است که از مکر، حیله و روش‌های پیچیده و دولت دموکرات‌ها وجود داشته و این مسئله، مصرف داخلی داشته است. آیا واقعا انتخاب رئیس‌جمهوری در ایالات متحده بر